

Werkmodellen voor netwerkversterking getoetst aan de praktijk

Kristien Nys

Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee Hogeschool)

Studiedag 'Eenzaamheid en sociaal isolement'

Vlaamse Gemeenschapscommissie en Odisee Hogeschool

Brussel, 21 oktober 2021

Richtvragen voor deze workshop

Hoe kan het versterken van iemands netwerk vereenzaming tegengaan?

Verschillende werkmodellen om aan netwerkversterking te doen. Hoe ziet dat eruit in de praktijk?

Wat zijn de sterktes en zwaktes van deze modellen?

Welke kanttekeningen moeten we plaatsen?

Een sterk/steunend sociaal netwerk ...

- ▣ Komt de **levenskwaliteit** ten goede:
 - Fysieke gezondheid
 - Versterkt de identiteit
 - Creëert verbondenheid en participatie
 - ▣ bonding, bridging en linking
 - ▣ sociaal gewaardeerde rollen
- ▣ Bevordert het kennen en benutten van:
 - Rechten
 - Ondersteuningsmogelijkheden
- ▣ Werkt beschermend voor ouders en kinderen

Modellen voor netwerkingsversterking

Onderzoek i.o.v. de
Vlaamse overheid
Departement Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin

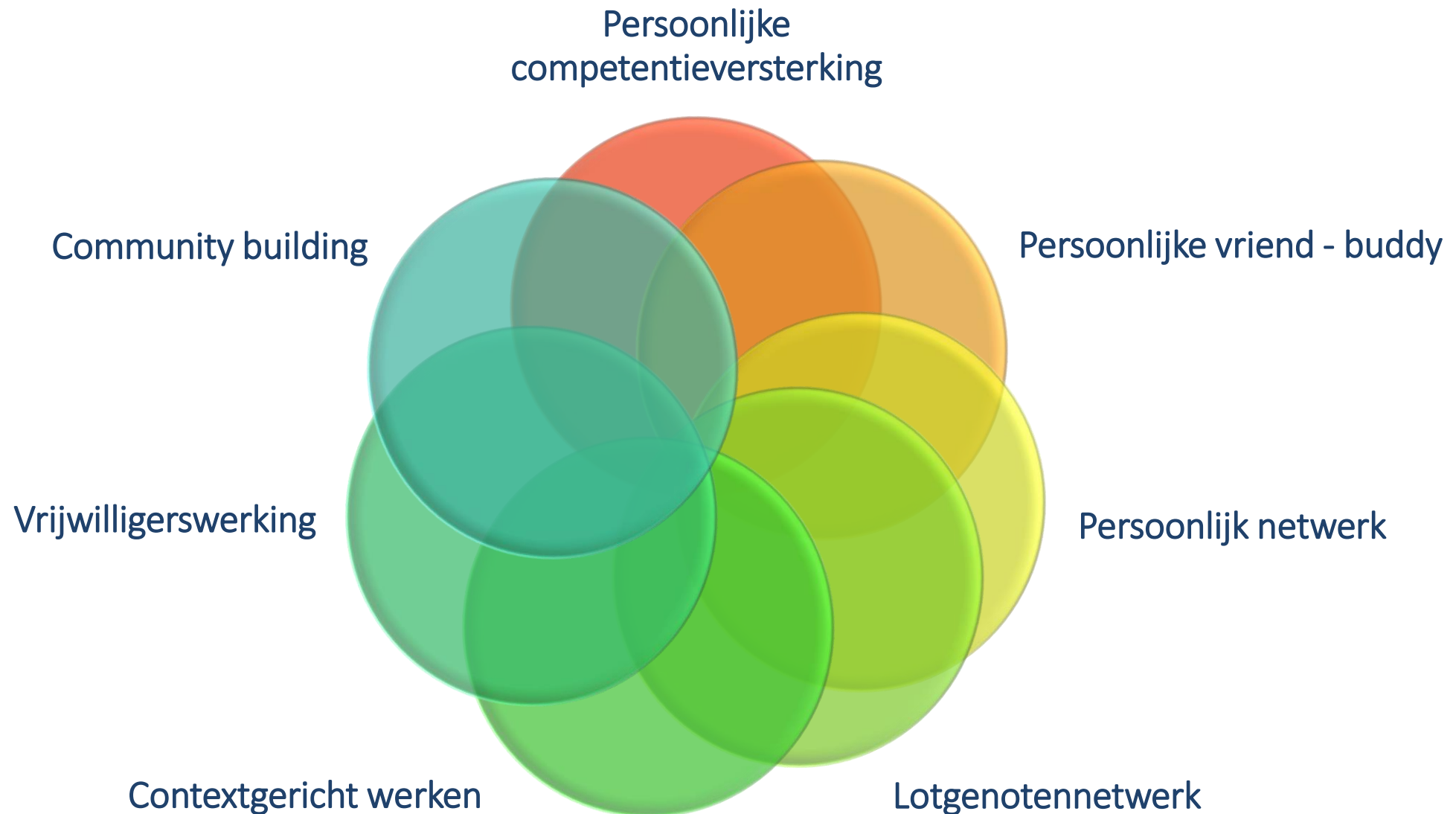

Kostet, I., Nys, K., Verhaegen, I. & Van Puyenbroeck, J. (2018). *Persoonlijke netwerkversterking bij mensen in armoede. Een overzicht van werkmodellen en een sterkte-zwakteanalyse door ervarings- en praktijkdeskundigen*. Brussel: Kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen – Orthopedagogie (Odisee).

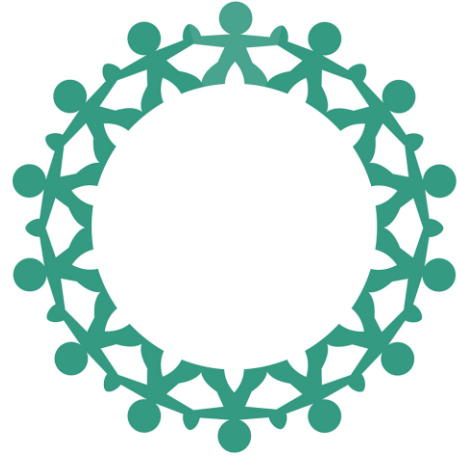
➤ <https://www.kcgezinswetenschappen.be/nl/nieuws/persoonlijke-netwerkversterking-bij-mensen-armoede>

➤ https://www.kcgezinswetenschappen.be/sites/default/files/publicaties/netwerkversterking-eindrapport-finaal_0.pdf

Netwerkversterkingsmodellen

Netwerkversterkingsmodellen: praktijkervaringen

Lotgenoten

Competentie-
versterking

Persoonlijk
netwerk

Buddy

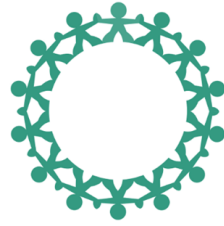

Sterktes en kansen

Persoonlijk netwerk

- Nuancering (bv. door inbreng moderator in de groepsbijeenkomsten)
- Netwerk krijgt zicht op wat er zich afspeelt
- Familiale relaties kunnen hersteld worden
- Versterkt netwerk: niet afhankelijk van een bepaalde organisatie of een bepaald beroep

Lotgenoten

- Hart luchten bij mensen die dezelfde problemen en noden ervaren
- Heterogene groepen worden bewust van het delen van dezelfde problemen
- Bewust van de eigen situatie
- Zelforganisaties bieden psychosociale steun
- Maakt mensen in armoede weerbaarder
- Gelegenheid om dingen te doen
- Bruggen bouwen naar andere groepen
- Beleidsbeïnvloeding

Buddywerking

- Een buddy is vaak op de hoogte van volledige situatie
- Een buddy kan nagaan waar men recht op heeft
- Een buddy die niet in armoede leeft, kan je horizon verruimen
- Buddy kan nieuwkomer helpen Nederlands leren
- De buddy krijgt inzicht in de leefwereld van mensen in armoede
- Beschikbaarheid van de buddy buiten de kantooruren

Competentie-versterking

- Contact met andere deelnemers
- Veilige context
- Inzicht en feedback
- Werken aan vaardigheden

Zwaktes en bedreigingen

Persoonlijk netwerk

- Kan leiden tot schaamte
- Angst om veroordeeld te worden
- Voelt soms aan als 'bedelen' om een netwerk
- Veel voorbereiding nodig
- Rondetafelgesprek kan erg formeel zijn
- Risico verantwoordelijkheid overdragen op het netwerk
- Netwerk soms overbevraagd
- Onzekerheid bij de hulpverlener om het traject te durven 'loslaten'
- Als je iemand uit je persoonlijk netwerk wil helpen, loop je het risico om je uitkering te verliezen

Lotgenoten

- De drempel is groot voor:
 - de meest kwetsbaren
 - nieuwe armen (cf. openlijk moeten toegeven dat je in armoede leeft)
- Kan 'vernauwend' zijn door enkel te delen met mensen met dezelfde ervaring
- Interne uitsluiting binnen de groepen
- Relaties kunnen snel verwateren
- Zelfverenigingen worden niet altijd erkend en gesubsidieerd

Buddywerking

- Onbekendheid van buddy-projecten
- Wachtlijsten
- Niet elke buddy kan zich inleven in armoede
- Gevaar op 'bemoeienissen'
- Gearrangeerd karakter
- Coaching van buddy's is intensief
- De buddy kan afhaken
- Vaak voor een beperkte periode
- Te sterke nadruk op vorming en coaching

Competentieversterking

- Cursussen vaak relatief duur
- Beperkt of onvoldoende draagvlak in context
- Mogelijk stigmatiserend en confronterend
- Niet op maat
- Beperkt in de tijd
- Opvolging/nazorg vaak beperkt

Randvoorwaarden

Persoonlijk netwerk

- Betrokkene
 - regie
 - kiest zelf wie hij/zij wil betrekken
 - kiest zelf of hij al dan niet centraal wil staan
- Voorafgaandelijke grondige analyse van het netwerk mét de betrokkene
- Vertrouwen en veiligheid

Lotgenoten

- Respect
- Gelijkwaardigheid
- Coaching
- Subsiëring

Buddywerking

- Keuze wie buddy wordt
- Krachtgerichte houding
- Presentie
- Geen bemoeienis
- Gelijke balans tussen geven en nemen
- Het duo moet zich langs beide kanten kwetsbaar kunnen opstellen
- Basiskennis van de armoedeproblematiek
- Coaching van het duo door een brugfiguur
- Langdurig traject

Competentie-versterking

- Inbreng van de deelnemers waarderen
- Focus op oefeningen en niet op theorie
- Sterke begeleiders die durven afblokken
- Draagvlak van de dichte sociale omgeving
- Deelnemers informeren en ondersteunen qua mobiliteit en opvang voor de kinderen
- Opvolging en nazorg
- Goede omkadering

Randvoorwaarden over al de
netwerkversterkingsmodellen heen?

Persoonlijke en duurzame netwerkversterking = ...

▣ Toegankelijke netwerkversterkings- initiatieven

- o.a. bekend, bereikbaar enz.

▣ Verschillende vormen en initiatieven

- Emotionele steun, praktische steun e.a.
- Informele en professionele contacten

➔ *Wat werkt voor wie?*

Voorwaarden?

Persoonlijke en duurzame netwerkversterking = ...

- ▣ Meer dan vergroten van netwerk
 - sociaal gewaarde rollen
 - negatieve verwachtingen en interpretaties wegwerken
- ▣ Collectieve opdracht
 - Structureel (armoede)beleid
 - Grondrechtenbenadering

Voorwaarden?

Persoonlijke en duurzame netwerkversterking = ...

Ze kijken niet naar uw achtergrond, ze kijken alleen maar naar 'wie zit er voor mij' ...

Ervaringsdeskundige onderzoek Netwerkversterking (2018)

Voorwaarden?

Persoonlijke en duurzame netwerkversterking = ...

▣ Basishouding

- Rekening houden met de leefwereld, de kwetsbaarheden, de persoonlijkheid, de vraag én de keuze van de betrokkene
- Krachtgericht en professioneel
- Gelijkwaardigheid

Meer weten over het onderzoek?

Kenniscentrum Gezinswetenschappen: persoonlijke netwerkversterking bij mensen in armoede

Persoonlijke netwerkversterking bij mensen in armoede

Onderzoek naar de betekenis van sociale steun en de rol van een sociaal netwerk leert ons dat een **steunend sociaal netwerk** een **belangrijke beschermende factor** is die onder meer de levenskwaliteit en de opvoeding ten goede komt.

De Vlaamse overheid wil meer inzicht krijgen in de **kritische succesfactoren** om tot de versterking van het informeel persoonlijk netwerk bij mensen in armoede te komen. Ze wil **effectieve modellen** om dat netwerk te versterken, identificeren.

Onderzoeksopzet en -doel

Dit onderzoek **bracht netwerkversterkende modellen en initiatieven in kaart** en voegde er het oordeel van ervarings- en praktijkdeskundigen en van beleidsmedewerkers aan toe.

Het project lijstte methodieken op uit de literatuur, rangschikte ze in **7 werkmodellen** en liet ze vervolgens evalueren door mensen in armoede en professionele hulpverleners. In welke mate zijn bepaalde methodieken persoonlijk, duurzaam? Wat zijn sterktes, zwaktes en randvoorwaarden?

Einddoel was te komen tot **concrete beleidsaanbevelingen**, die onder meer aangeven hoe de inzet van netwerkversterkende methodieken ondersteund en uitgebreid kunnen worden.

Voorstelling en persartikels over het onderzoeksrapport

- Het **tijdschrift VIEWZ** publiceerde in sept 2019 het **artikel 'Van buddy tot community'** over dit project, geschreven door de onderzoekers.
- Tijdens de **studie- en vormingsdag 'Van "buddy" tot "community": hoe kwetsbare netwerken versterken?', op donderdag 17 mei 2018**, stellen we het onderzoeksrapport voor en kan je via vormingsmodules ook kennismaken met de 7 werkmodellen
- [Lees een samenvatting van het onderzoeksrapport](#)
- [Lees het volledige rapport](#)
- [Lees het persbericht dat we hierover verspreidden op 27 maart 2018](#)
- Kristien Nys van het kenniscentrum en An Van Cauwenberghe van de afdeling Welzijn en Samenleving van het Departement WVG presenteren het onderzoek als een van de [verhalen in het online jaarverslag 2018 van WVG](#).

Onderzoekers: Imane Kostet, [Kristien Nys](#), Inge Verhaegen, [Joris Van Puyenbroeck](#)

Timing: januari 2017 – december 2017

Thema [Kwetsbare gezinnen](#)

Tags [netwerk](#) [armoede](#) [gezinnen in armoede](#)

Downloads

- [Samenvatting van het onderzoeksrapport](#)
- [Het volledige onderzoeksrapport](#)
- [Persbericht van 27 maart 2018](#)
- [Artikel 'Van buddy tot community' in tijdschrift VIEWZ als pdf](#)

Links

Het volledige rapport is ook online na te lezen
[Verhaal in het jaarverslag 2018 van het Departement WVG](#)
[Artikel 'Van buddy tot community' in tijdschrift VIEWZ online](#)